Sáraj a Hagar

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
6

Genesis 16

Postřehy pro učitelku

- V předchozí kapitole byl Abramovi slíben syn ze Sáraj. Abram však nevěří tomuto zaslíbení. Už minule řekl „co mi dáš, Hospodine“. Abram věří, že Bůh je všemocný, dobrý atd., ale nevěří, že by mu mohl dát přesně to, co on chce. Rozhodne se zařídit po svém – a přesně to je hřích, když své dobro nečekáme od Boha, ale sami od sebe.

- "snad budu mít syna z ní“. Jde o starou orientální praktiku. Rodička porodila dítě doslova na kolena jiné ženy, v tomto případě Sáraj a tím jakoby dítě porodila Sáraj. Je to podobé, jako když v dnešní době díky modernímu lékařství lze, aby žena odnosila oplodněné vajíčko jiné ženy (ne zcela nezvyklé v USA a Jižní Americe). Ale úplně to nefunguje dnes – žena, která dítě odnosí, si k němu vytvoří pevné citové pouto; nefungovalo to ani tehdy. Je to podovod.

- Hagar si Sáraj přestala vážit. V orientě i ve všech tradičních kulturách je počet dětí základní měřítko její důstojnosti (u nás takto u Romů). Sáraj je nedplodná, kdežto Hagar těhotná, proto má přirozeně větší důstojnost a nemusí si už své paní vážit.

- Sáraj přikazuje Abramovi „Mé příkoří musíš odčinit.“ Aby takto žena mluvila s mužem nebylo v orientě zrovna obvyklé. Celá situace je mírně komická: Sáraj celou věc způsobila a nyní hudruje, jako by byla nevinnou obětí a pomalu celý svět se o ni musel postarat.

- Abram ustupuje. Se ztrátou víry v Hospodina ztrácí veškerou sílu. Když nemůže věřit ve svého Boha, jak může vůbec věřit že má jeho jednání nějakou naději na úspěch? Proto jedná jako slaboch – jeho povinností před Bohem totiž bylo ženu, se kterou má dítě, chránit. Takové jsou dokonce i dnešní světské zákony a tehdy to nebylo jinak.

- Abram a Sáraj svou slabou vírou přivedli do neštěstí třetího člověka, který v tom byl úplně nevinně. Hagar.

- Bůh se však ujímá těch, kteří jsou od všech odstrčeni, ujímá se i Hagar. Proto třeba i úplné selhání církve, když se církev k někmu zachová nesparvedlivě, ještě neznamená, že by takový člověk neměl žádnou naději v Bohu samém.

- "Bude to člověk nezkrotný, jeho ruka bude proti všem a ruce všech budou proti němu; bude stát proti všem svým bratřím.“ I když Bůh obrací věci v dobré, hřích přeci jen ze světa nezmizí. Hřích je zlo vypuštěné do světa, které si dále žije jakoby vlastním životem. Izmael se stal praotcem Arabů, o kterých skutečně platí, že jsou proti všem a bojují i se svými vlstními bratry. Abram spáchal svůj hřích před čtyřmi tisíci lety, ale potíže s Araby má celý svět do teď. Až tak daleko dosáhne hřích. Jediné řešení je, že s Ježíšem umírá hřích na kříži – jinak se hříchu ve světě zavit nejde, jak se jednou stane.

- Vtipné je, že Hagar říká „Bůh mě vidí“, Bůh sám však říká „Bůh tě vyslyšel“ (hbr. Izma = slyší, El = Bůh). Pro lidi je důležité, co mohou vidět případně kdo je vidí. Bůh však ukazuje, že důležitější je vztah – že Bůh slyší naše modlitby a že my slišíme Jeho hlas.

Kulisy příbehu

- U kočovníků a jiných primitivů je žena vážená hlavně podle toho, kolik má dětí. Ženě, která nemá děti, se všichni smějí, nebo jí litují.

- Otroci: Ve starých dobách spolu různé kmeny neustále bojovaly (tak dodnes v Africe). Z poražených zajatců se stávali otroci. Dělali všechny práce, které nechtěl nikdo dělat. Dokonce se prodávali a kupovali. Ale v Abramově době se s nimi nezacházelo tak špatně jako ve starém Římě nebo na americkém Jihu. Byli spíše jako hodně podřízení členové rodiny. Jejich páni je brali jako nedospělé děti, které nemohou o ničem rozhodovat a musí je poslouchat. Občas dostali i svobodu a byli jako čelnové rodiny. Pán si mohl své otrokyně brát za manželky. Jejch prní manželka zůstávala nejváženější, ale otrokyně, ze které se stala manželka pána, si přeci jen polepšila – zvláště, když porodila syna.

- Pramen, u kterého odpočívá Hagar: Pohybujeme se v pustině, kde člověk třeba deset kilometrů nenerazí na vodu. A přitom je hrozné horko a pořád je potřeba pít. Proto cesty

vedly kolem parmenů, prameny byly jako zastávky.

- Posel Boží: Jak vypadal, nevíme. Možná jako anděl, možná jao obyčejný člověk. Hagar v něm ale každopádně poznala Božího posla. Byla by totiž velká náhoda, kdyby jí potkal zrovna ve chvíli, kdy to potřebuje, znal ji a nabídl jí řešení.

- Arabové, synové Izmaelovi: Žijí v pouštích, tradičně jako pastevci ale také lupiči a nájezdníci. V arabském světě doteď probíhají války. Zároveň trvá požehnání Izamelovi, protože Arabové vlastní velké zásoby ropy, kterou potřebují naše auta. Arabové jsou velmi hrdí, je snadné je urazit – např. když s nimi člověk sedí, nesmí mít nohu přes nohu, protože ukázat druhému podržáku je pro ně velká urážka. Arabům velmi záleží na jejich pověsti.

Co by si děti mohly odnést

- Nemáme si myslet, že je na světě něco, co nám Bůh nemůže dát. Abramovi se nakonec syn narodil ve stu (!) letech. Když si myslíme, že nám něco nemůže dát Bůh, snažíme se to získat sami a nebudeme brát ohled na druhé, budeme zlí, chamtiví a lakomí.

- Když víme o Bohu, jsme důležití. Lidé jako Hagar, kteří o Bohu nic nevědí, jsou jako slepí. Když mi nejdeme správnou cestou, zavedeme s cesty i nevěřící. Ale my se zase můžeme na cestu vrátit, protože vidíme. Nevěřící ne a tak jim naše nedůvěra v Boha a naše špatné jednání může hodně uškodit.

- Od chvíle, kdy se Abram a Sáraj rpzhodli „zařídit“ si syna sami, jsou samé problémy, všichni se hádají, i Sáraj a Abram.

- Když Abram nevěří v Boha, ztrácí sílu a nechá si poroučet do své ženy – přitom jí měl správně říci, že to sama zavinila. Když nevěříme, že nás Bůh chrání, že ám pomáhá, budeme se bát cokoliv udělat.

- Bůh se zastal Hagar a tak semůže zastat každého,koho lidé odstrkují. Proto nemáme nikoho odstrkovat, přidávat se třeba k dětem, které se někomu posmívají. Bůh se takového člověka zastane proti nám a pomstí ho. Raději máme být jako Bůh a zastávat se těch, kterým se všichni posmívají a ubližují jim.

- Abram a Sáraj udělali chybu jen jednou, ale jejich chybu už nejde vrátit. Narodí se Izmael, se kterým budou mít všichni potíže – s jeho dětmi až podnes.

- Nemáme se posmívat lidem, kteří jinak mluví nebo vypadají. Protože pak budou stále naštvanější a až třeba budou jednoho dne silnější, pomstí se nám.

Hry

- Hagar poznázá, že ji Bůh vidí. Bůh říká, že Hagar slyšel. Šlo by tedy třeba hrát na far. zahradě na schovávanou nebo tiše šeptat nějaké slovo a soutěžit, kdo z dětí uslyší, co se říká. Dala by se hrát jakákoliv hra, kde jde o dobrou pozornost, zrak či sluch.

Kam dále
NŠ Louny
Katechetické cykly
NŠ Louny
Biblický odkaz (kat)
Genesis 16